

por zaradi Grčije vedno v ospredju

inski in Bevin vztraja pri svojem stališču

VOLITEV SODNI- V PREDLAGANA

London, 6. febr.—Člani varnega sveta Združenih narodov so ponovno vzeli v pretres med Rusijo in Veliko Britanijo glede Grčije na tajni seji, ki je trajala dve uri. Naznani, da se niso mogli spoprijeti glede končanja kontrolo. Danes se bodo ponovno ali in nadaljevali diskuzije. Britski zunanji minister Ernest Bevin in Andrej Višinski, ki podkomisar za zunanje zadeve in načelnik sovjetske delegacije, vztrajata pri svojem stališču. Vprašanje je, ali bodo vsi sveta objavili deklaracijo, ki obdolži Grčijo, da je kriva za obdolžitve Višinskega, da je kriva za svetovni mir, neutemeljen. Mnenje prevladuje, da se našla formula za dosego sporazuma.

Norman O. Makin, predstavnik Avstralije in predsednik posrednega sveta, je apeliral na Grčijo, naj se poda. Bevin je prej zahteval, da se od članov sveta, da britanske čete v Grčiji ne ogražajo svetovnega mira. Thanases, grški poslanik v Londonu in član grške delegacije, je trdil, da so britanske čete v Grčiji dovoljevale grške vlade.

Gumund Modzelewski, načelnik poljske delegacije, je predlagal, naj varnostni svet vzame znanje izjave Višinskega in Grčija in se loti drugega dela. Višinski se je poslužil pravice pravic, ko je bila predložena deklaracija v prilogi Veliki Britaniji. S tem je preprečil diplomatični poraz svoje delegacije. Dve poteškoči so se pojavile zaradi pritožbe in protesta članov sirsijske in libanonske delegacije. Ti so zahtevali odpočitve in izločitve sodnikov za novo mednarodno sodišče. Pričakuje se, da bodo sodniki izvoljeni danes ali jutri.

Senator Pepper svari ljudstvo

Zlobna propaganda proti Rusiji

New York, 6. febr.—Senator Pepper, demokrat iz Floride, je posvaril ameriško ljudstvo, da se ne pusti vpliva na delu grupe sebičnih in zvestih ljudi, ki bi rada prebrala svetovni mir na osnovi, katero je zahteval pokojni predsednik Roosevelt. Pepper je govoril na banketu zavajalske lige za politično zlobo. Dejal je, "da sile reakcije vodijo zlobno propagando proti sovjetski Rusiji iz bojazni pred močjo in enotnostjo ruskega ljudstva."

Senator je rekel, da ista reakcija vodi opozicijo proti ameriški pomoči Veliki Britaniji. Ameriško ljudstvo je opozoril na nevarnost, da se ne pusti zlobni propagandi.

ameriški opazovalci dospeli v Grčijo

Atene, Grčija, 6. febr.—Prvi ameriški opazovalci so dospeli v Grčijo. Opazovalci bodo volitve, se bodo vršile 31. marca. Velika Britanija in Francija bosta poslali opazovalce v Grčijo.

Omejitev francoske oborožene sile

Pariz, 6. febr.—Novi finančni minister Andre Philip je predlagal znižanje francoske oborožene sile, ki šteje zdaj 700,000 mož, na 400,000 mož. Narodna skupščina je prej sprejela predlog glede znižanja stroškov za vzdrževanje armade.

jo, ne pa Rusija. Slednja je izjavila, da se ne mara vmešavati v grške notranje zadeve.

Amerika naj razglaša naciste v Argentini

Apel na ameriško poslaništvo

Buenos Aires, Argentina, 6. febr.—Vodilni list La Critica je objavil uvodnik na prvi strani z apelom na ameriško poslaništvo, naj razglaša imena nacistov v Argentini.

"Argentinska javnost še vedno čaka na razkritje ameriškega poslaništva o nanevrih nacistov v Argentini," pravi uvodnik. "Mi moramo čakati in to v času, ko se razgalja omrežje laži, intrig in obrekovanja, ki je značilnost nacističnih kač. Ameriško poslaništvo še ni razkrilo vse resnice, čeprav je dalo zadevno zagotovilo."

Uvodnik dalje pravi, da bi bilo v interesu Argentine in Amerike, če bi ameriško poslaništvo razgalilo identiteto nacistov v Argentini. To bi omogočilo drastično čistko. V Argentini ne bi smelo biti prostora za naciste in fašiste.

Eden napadel delavsko vlado

Bivši zunanji minist- ter obsodil socializem

London, 6. febr.—Anthony Eden, bivši zunanji minister, je v imenu konservativne stranke v nemaznosti Winstonona Churchilla napadel politiko britanske delavske vlade. Dejal je, da hoče pretvoriti Veliko Britanijo v socialistično državo.

"Mi moramo omejiti oblast privatnega industrijskega monopola, toda predvsem se moramo izogniti izkušnjavi, zapopadeni v programu delavske vlade, ki hoče izročiti kontrolo našega ekonomskega in socialnega življenja državi in mašini," je dejal. "V deželi, v kateri življenjski obstanek slehernega posameznika zavisi od vlade, ne more biti resnične svobode. Laboriti so prežeti z ideološkimi predsodki. Zavzeli so stališče, da moramo vsi prisegati na njihove dogme. Politika popolnega socializma stremi za koncentracijo vseh sredstev produkcije, distribucije in izmenjave v rokah države."

Politični opazovalci sklepajo iz Edenovega govora, da bo konservativna stranka vodila opozicijo proti sprejetju programa delavske vlade v parlamentu. Eden je v svojem govoru ignoriral zunanje zadeve, ostro pa je obsodil notranjo politiko delavske vlade. Obdolžil jo je, da je šla preko svojega mandata, ko se je izrekla za podpiranje civilnega letalstva in komunikacijskega omrežja. Dalje ji je očital, da skuša obdržati vojne kontrole in da je odgovorna za omejitve produkcije.

Krznarska unija podprla stavkarje

New York, 4. febr.—Krnarska unija CIO je prispevala \$100,000 v sklad za pomoč stavkarjem po vsej deželi. Zadevno naznanilo je objavil Ben Gold, predsednik unije.

Angleški igralec Arliiss umrl

London, 6. febr.—George Arliiss, gledališki in filmski igralec, je umrl na svojem domu v Maida Hillu. On je bil več let v Ameriki. Ob smrti je bil star 77 let.

KVOTA PRODUK- CIJE JEKLA V NEM- ČIJI DOLOČENA

Vodilne zavezniske dr- žave naznanile do- sego sporazuma

DELNO UNIČENJE INDUSTRIJ

Berlin, 6. febr.—Reprezentanti Rusije, Amerike, Velike Britanije in Francije, ki tvorijo svet za kontrolo Nemčije, so se sporazumeli in določili kvoto produkcije jekla v Nemčiji. Sporazum je najvažnejša odločitev glede bodočnosti Nemčije.

Vprašanje pred reprezentanti štirih velesil, ki vladajo Nemčiji, je bilo: "Ali naj se nemška težka industrija uniči?" Odgovor je bil: "Da, deloma."

Zavezniki svet za kontrolo Nemčije je zaključil, da mora kapaciteta produkcije jekla znašati 7,500,000 ton to leto, naslednja leta pa 5,800,000 ton. Določev večje produkcije zavisi od sveta.

Zaključek v bistvu pomeni zavrnitev načrta, čigar avtor je Henry Morgenthau, bivši ameriški zakladnik. On je predlagal popolno industrijsko razorožitev Nemčije, da ne bo nikdar več ogražala miru. Nemčija naj bi postala poljedelska država.

Na drugi strani pa je zaključek poraz za zagovornike "mekkega mira" za Nemčijo. Ti so proti uničenju nemških industrij. Nemčija naj bi ponovno postala močna vojaška država in kot taka ščitila ostali svet pred sovjetsko Rusijo. Zagovorniki "mekkega mira" za Nemčijo so nekateri Angleži in Američani. Vodilna osebnost med temi je Robert D. Murphy, ekonomski in politični svetovalec ameriške vojaške vlade v coni ameriške okupacije. Murphy je zbolel in nahajal se v bolnišnici. Zanj govore njegovi pomočniki in svetovalci.

Reprezentanti Rusije so predlagali omejitve produkcije jekla v Nemčiji na 3,000,000 ton. Argumentirali so, da je predlog v skladu s zaključki, ki so bili sprejeti na konferenci velike trojice v Potsdamu.

Po pogajanjih in diskuzijah, ki so trajale več tednov, je bil končno dosežen sporazum med reprezentanti štirih velesil in določena kvota produkcije jekla v Nemčiji.

Civilna kontrola atomske energije

Ameriška trgovska zbornica pojas- nila stališče

Washington, D. C., 6. febr.—Ameriška trgovska zbornica se je postavila na stran onih, ki zahtevajo, da mora priti atomska energija pod civilno kontrolo. Njeno stališče sta pojasnila Dunlap C. Clark, načelnik odbora zbornice za narodno obrambo, in Harper Sibley, načelnik odbora za mednarodne povojne probleme.

Oba sta predlagala, naj se kontrola atomske energije iztrga iz rok armade, zaeno pa sta naglasila, da je Ameriška trgovska zbornica proti uporabljanju atomske energije kot orožja. Atomska energija naj bi služila industrijam.

"Ameriška trgovska zbornica podpira načelo, da atomska energija ne sme postati vojno orodje," sta izjavila. "Amerika naj koraka naprej po poti, ki vodi v mir, zaeno pa naj obdrži tajnost produkcije atomske bombe, dokler ne bo začela funkcionirati organizacija Združenih narodov."

Na drugi strani pa sta se

Laboriti zmagali pri volitvah

London, 6. febr.—Delavska stranka je zmaga pri nadomestnih volitvah v Prestonu. Njen kandidat E. A. Shackleton je bil izvoljen za poslanca. Nadomestne volitve so bile razpisane po smrti poslanca J. W. Sunderlanda, konservativca.

Tiskarska stavka v Clevelandu končana

Cleveland, O., 6. febr.—Člani tiskarske unije ADF so se izrekli za preklic stavke, ki je ustavila izhajanje treh tujaknjih listov. Stavka je bila oklicana 5. januarja. Emmett O'Flanagan, predsednik unije, je dejal,

Amerika in Anglija priznali rumunsko vlado

Skupne diplomatske smernice za bivše sa- telitne države

RAZPIS SPLOŠNIH VOLITEV

Washington, D. C., 6. febr.—Državni department je naznanil, da je Amerika priznala rumunsko vlado, katere predsednik je Peter Groza. London je istočasno naznanil, da je tudi Velika Britanija priznala to vlado v soglasju s provizijami dogovora, ki je bil sklenjen na konferenci zunanjih ministrov v Moskvi.

Akcija pomeni skupne diplomatske smernice treh velesil napram bivšim satelitnim državam z izjemo Bolgarije. Amerika in Velika Britanija še nista priznali bolgarske vlade, katere predsednik je Kimon Georgijev.

Na konferenci v Moskvi so se Molotov, Byrnes in Bevin, zunanji ministri Rusije, Amerike in Velike Britanije, sporazumeli, da mora Georgijev, kakor Groza, razširiti svojo vlado z vključitvijo dveh reprezentantov demokratičnih grup. Georgijev še ni razširil svojega režima v smislu sporazuma in to je vzrok, da Amerika in Velika Britanija odlašata s priznanjem.

Naznanilo, da je Amerika priznala rumunsko vlado, vsebuje izjavo državnega departmenta. Objavljena je bila več ur po naznanitvi v Bukaresti. Naznanilo vsebuje besedilo note, katero je dostavil svetu rumunskih ministrov Burton V. Berry, ameriški politični reprezentant v Bukaresti. Nota vključuje zagotovilo rumunske vlade, da bodo kmalu razpisane splošne volitve.

Amerika bo imenovala poslanca za Rumunijo. Besednik državnega departmenta je dejal, da je premier Groza razširil svojo vlado z imenovanjem dveh novih ministrov. To sta Emil Hatieganu, član kmečke stranke, in Mihail Rorniceanu, član liberalne stranke.

Groza je naznanil, da se bodo volitve vršile v bližnji bodočnosti. On je dal tudi zagotovilo glede svobode tiska, govora, vere in zborovanja.

Sporazum med Rusijo in Ameriko

Ustanovitev začasne korejske vlade

Seoul, Koreja, 6. febr.—Amerika in Rusija sta naznanili dosego sporazuma glede ustanovitve začasne korejske vlade.

Sporazum je rezultat razgovorov med reprezentanti Amerike in Rusije, ki so se pričeli pred tremi tedni. Uradni komunikacije pravi, da je sporazum v soglasju z zaključkom, ki je bil sprejet na konferenci zunanjih ministrov treh velesil v Moskvi. Zaključek določa petletno zavezniško poverništvo Koreje, ki je bila 40 let pod japonsko dominacijo.

Skupni komunikacije pravi, da so se poveljniki ruskih in ameriških okupacijskih sil zedinili glede ustanovitve posebne komisije desetih članov. Ta se bo kmalu lotila dela v zvezi s formiranjem začasne korejske vlade. Amerika in Rusija bosta imeli enako reprezentacijo v komisiji.

Japonski general Simomura aretiran

Tokio, 6. febr.—General Sadaši Simomura, bivši vojni minister, je bil aretiran in odveden v ječo. On je obtožen, da je odredil eksekucijo treh ameriških letalcev, ki so bili ujeti po prvem napadu na Tokio. Simomura bo postavljen pred mednarodno sodišče kot vojni zločinec.

Kongresna preiskava uprave železnice

Washington, D. C., 6. febr.—Senatni odtsek za meddržavno trgovino je soglasno odobril resolucijo glede kongresne preiskave uprave železnice, ki so v konkurni. Resolucijo je predložil senator Wheeler, demokrat iz Montane in načelnik tega odtoka.

Obrežna straža rešila 281 potnikov

Ketchikan, Alaska, 6. febr.—Ameriška obrežna straža je rešila 281 potnikov, ki so bili na parniku Yukon, kateri je v viharju treščil ob pečine in se razklat na dvoje. Na parniku se je nahajalo 496 potnikov. Upanje je, da bodo vsi rešeni.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

Datum v oklepaju na primer (February 23, 1946), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravečasno, da se vam list ne ustavi.

Zopet kujejo meje...

V Londonu zopet kujejo nove meje, nove tako zvane mirovne pogodbe. To delajo po vsaki vojni, kajti vojne se končno vrše za prestavljanje mej, za investicijske in trgovske trge, za sfere vpliva. Visokodoneča gesla o demokraciji, starih ali pa tudi desetih svobodah, o pravicah zatiranih in podobno so le visokodoneče fraze, ki so potrebne za omamljenje širokih ljudskih mas, da z navdušenjem potisnejo svoje dozorele sinove in zdej tudi hčere v klavnico. Brez takih fraz bi bile vojne oropane vsega sija, vse "privlačnosti".

Poleg delegatov prve skupščine nove Zveze narodov so zdaj v Londonu zbrani tudi večaki zmagovitih sil, da v Evropi začrtajo nove meje, da si razdele vojni plen, kolikor tega še ni storila velika trojica v Potsdamu. Na zeleni mizi so zdaj Italija, Rumunija, Bolgarija, Ogrska in tudi Finska, vse satelitke poraženega osiškca. Besedo pri zeleni mizi imajo le večaki Amerike, Anglije in Rusije in kar se Italije tiče, tudi večaki Francije, Kitajci so pa le "kibicari".

Ti večaki, zastopniki zunanjih ministrov, bi se imeli sestati pri tem delu že lani, takoj po potsdamski konferenci, toda vsled silovitega boja med Rusijo in Anglijo za sfere vpliva in za dominancijo Evrope, je vsa stvar padla v vodo in sestavljanje mirovniških pogodb je bilo odloženo. Zadnja moskovska konferenca treh zunanjih ministrov se je vsaj toliko sporazumela, da se končno prične s tem delom, kakor tudi, kdo naj ima besedo, kar je bila najbolj sporna točka.

Začrtavanje novih meja v Evropi, ki je razkosana na par ducegov "suverenih" držav, v katerih je nacionalizem razvit do viška in izmed katerih ni niti ena homogena, to je brez narodnostnih manjšin, bi ne bil noben špas niti za najbolj modre in po pravici stremee Salomone. Sploh se še ni rodil človek, ki bi v sedanjih Evropi mogel začrtati pravične meje, s katerimi bi bile zadovoljene vse države, vsi prizadeti narodi ali narodnosti. Ta problem bi bilo mogoče rešiti na splošno zadovoljiv način le v kreiranju evropske federacije, v kateri bi bili vsi narodi enakopravni. Ampak ta glas je danes glas upjočega v puščavi.

Toda kjer pri zeleni mizi začrtavajo in diktirajo nove meje imperialistični interesi, kakor so jih pred 25 leti v Versaillesu, kakor so jih lani v Potsdamu in kakor jih zdaj v Londonu, to pomeni, da o pravičnem miru sploh ni nobenega govora, marveč je le sejanje starih in novih vzrokov za novo vojno. Ako bi svet danes ne bil tako razbit in uničen, bi se v resnici že jutri raztreščil v novem svetovnem požaru. Te vzroke seje velika trojica tako brutalno in cinčno, da se lahko v grobu na ves glas krohoče sam Machiavelli, ki je učil, da je prevara in dvoobraznost v politiki velika čednost. V primeri z današnjo "power politics" in cinizmom, so bili kovači versajskega miru le slabi imperialistični dilentanti.

To nas privede do točke, o kateri želimo spregovoriti par besed in katera najbolj zanima Jugoslovane, posebno pa Slovence in Hrvate tako v starem kraju kot izven njega. Ko smo zadnjo nedeljo čitali v depesji Fredericka Kuha, londonskega poročevalca Chicago Suna, da je Byrnesov namestnik James C. Dunn v komisiji za sestavo mirovniških pogodb predlagal v imenu ameriške vlade, naj bo nova meja med Italijo in Jugoslavijo začrtana na približno isti točki kot jo zahteva italijanska vlada—na tako zvani Wilsonovi točki—akoraj nismo mogli verjeti.

Če bi obveljala ta točka, potem bi po izjavi Edwarda Kardijsa, ki je načelnik jugoslovanske delegacije v Londonu, ostalo približno dve tretjini primorskih Slovencev in Istrskih Hrvatov še nadalje pod Italijo. Sicer si nikakor ne moremo predstavljati, da bi Titova vlada hotela kdaj podpisati tako pogodbo, pa naj se zgodi kar koli hoče. Želimo, da tega ne stori niti pod pritiskom ameriških in angleških bajonetov, bojnih letal in tankov.

Torej za nagrado, ker je skoraj goloroka, raztrgana, lačna, iz stotisočih ran krvaveča Titova Jugoslavija držala v šahu več nemških divizij na Balkanu kot sta jih imeli Anglija in Amerika v Italiji ob višku svoje ofenzive, kakor je pred parlamentom izjavil sam Winston Churchill, jo hočeta obe ti državi zopet nagraditi z novo, še neprimerno večjo krivico kot se je zgodila Slovincem in Hrvatom po prvi svetovni vojni. In vse to na ljubo in v korist imperialistične države, ki je nesramno zasadila nož v hrbet na tla zbiti in umirajoči Franciji.

Prej smo rekli, da se še ni rodil človek, ki bi mogel v blazno sestavljeni in nacionalistično konfliktni Evropi postaviti povsem pravične meje, s katerimi bi se zadovoljile vse države, vsi prizadeti narodi. To velja tudi glede italijansko-jugoslovanske meje. Nihče ne more tam začrtati take meje, ki bi zadovoljila obe strani in v kateri bi ne ostala narodnostna manjšina. Tudi nasilna izselitev narodnostne manjšine bi ne bila nobena solucija, kajti to bi bilo privič brutalno, v resnici posnemanje nacizma, kar žal delata Poljska in Čehoslovaška, drugič bi se pa to prej ali slej maščevalo. Tudi ni nobena solucija nasilna asimilacija manjšine. K tej barbarski politiki se je zatekla Italija, tako predfašistična kot Mussolinijeva in skušala s silo italijanizirati slovenske in hrvatske kraje, kakor tudi Nemce v onem delu avstrijskih Tirol, ki ga je dobila po prvi svetovni vojni kot vojni plen. Kljub vsej brutalni raznarodovalni politiki ni dosegla ničesar drugega kot le veliko sovražnost od strani tlačnih Slovencev in Hrvatov.—O tem še spregovorimo.

Glasovi iz nasebina

IZ URADA "BIG" TONYJA

Oakland, Cal.—Staro leto je že za nami, katero bo ostalo marsikomu v spominu. Leto 1945 ostane zgodovinsko. Cela štiri leta smo čakali, da je prišel dan—koniec vojne. S solzami očmi čitam pisma naših rojakov v Prosveti in vprašujem, ali je mogoče, da so na svetu take zverine v človeški podobi? Žalostno, a je vse resnično! Kako strašno in grozno je trpel naš narod v naši rojstni domovini! Pa pravijo, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi in da je vse božja volja, kar se godi na svetu. To mi nikakor ne gre v glavo. Naj bo že kakor hoče, leto 1945 nam ostane v spominu, ker je nam prineslo zaželjeni mir.

Tudi podpisnemu ostane staro leto za vselej v spominu. Prijatelji so nas obdarili z božičnimi karticami; nekaj nad dve sto smo jih prejeli in približno toliko poslali. Lepa hvala vsem, kateri ste se spomnili nas na božične praznike! Z veseljem sva jih z našo mamo odpirala in čitala voščila in pozdrave. Spomnila sva se božičnih praznikov pred letom dni. Kako so bili žalostni! Jaz sem bil v ofenzivi na domači fronti—bolan v postelji—fantje pa v ofenzivi na bojni fronti, daleč preko morja, daleč v tujini! In nič kaj vesela poročila nismo slišali po radiu s fronte. Ko sem takole poslušal in čital, sem premišljal, če se še kdaj vidimo. Pa se je vse zaobrnilo! Jaz sem zmagal na domači fronti, fantje pa v tujini na fronti. Kdo mi bo zameril, če poročam, da smo bili zopet vsi skupaj o božičnih praznikih 1. 1945?

Fanta sta se vrnila zdrava in čila. Priznamo, da niso bili v vsaki družini tako srečni kot pri nas in globoko simpatiziramo s tistimi slovenskimi starši, katerih sinovi se ne bodo vrnili domov.

Naša družina ni majhna, čeprav vsa sama pri hiši. Dogovorili smo se, da fantoma, ki sta se vrnila iz vojne, priredimo "surprise party". Rečeno, storjeno! Dne 12. jan. smo bili vsi zelo zaposleni. Treba je bilo pripravljati vse na skrivaj, ker smo ju hoteli iznenaditi. John je imel najtežjo nalogo. Zvabil je oba v svojo hišo in ju zabaval kakor je vedel in znal. Pa sta le silila, da morata iti za nekaj časa domov, da bosta videla, kako sta mama in papa.

Ko je bila ura že blizu 9. zvečer, je John telefoniral, če smo še pokoncu. To je pomenilo, da pridejo. In res so prišli. V hiši ni bilo nobene luči, samo v kuhinji kot po navadi. John kot vodja stopi naprej — takrat smo pa prižgali luč in gostje so zakričali "surprise"! Bila sta tako ginja, da nekaj časa nista mogla govoriti, ker nista kaj takega pričakovala. Ostalo jima bo v spominu vse življenje.

Odkar sta doma, imamo skoraj vsak teden party, ker naša družina ni majhna. Skoraj vsak mesec kateri izmed naše družine praznuje rojstni dan in tako sta ga praznovala oba vojaka v mesecu januarju. Naša mama se rada spomni svojih fantov na rojstni dan; nima nikjer zapisa, katerega dne je bil kateri rojen, a ona ve kar na pamet; če jim nima s čim postreči, pa pripravi okusno potico, s katero se jim zelo priklupi. Kadar pripravljamo testo za potico, že vemo, da bo od nekoga v družini rojstni dan.

Dne 10. feb. bo pa naše mame rojstni dan; mi je že prišlo na uho, da bomo zopet jedli potico. Tudi njej bi radi priredili "surprise party", pa se ne da, to pa zato, ker bo prikrat in zadnji krat praznovala svoj 60. rojstni dan. Ker je ne moremo na noben način iznenaditi, hočem pa jaz s tem, da prilagam k temu poročilu njeno sliko, da boste čitatelji videli, da 60 let še ni tako visoka starost. Kmalu bo 38 let, odkar je prišla v to deželo in toliko let tudi moja so-proga. Ona zasluži več kot pa sama slika v Prosveti!

Nje gre veliko priznanja, ker je članica SNPJ in društvo 594 je bilo ustanovljeno v njeni hiši. To je dovolj povedano, namreč da je izvršila dosti dela za korist SNPJ. Društvo zboruje še vedno v njeni hiši in člani pridejo pred sejo in izročijo mesečne prispevke naši mami. In kako skrbno opomni domače, kadar je čas plačati društvo! Večkrat se pripeti, da ji izročijo denar in ona potem vse skrbno prešteje in izroči tajnici, ki je njena hči.

Josephine Tomič (naša mama)

Rad bi videl, da bi te vrstice pisal kdo drug in ji dal priznanje v Prosveti, pa ker ni nikogar, da bi se spomnil, moram pa sam.

Nji gre vse priznanje, pa naj prihaja že od katere koli osebe. Ona je skrbna mati svoje družine in je ponesna na nas, kakor tudi mi nanjo. Pred sedmimi leti je bila zelo bolna in je bila v postelji 17 mesecev. Zdravniki so obupali in so se izrazili, da ne bo nikoli več hodila, pa so se zmotili. Jaz nimam veliko zaupanja v zdravnike. Mene so le hoteli držati v postelji, a kako naj bi bil ležal, ko sem bil pa vedno aktiven. Karborator (arce) ni pravilno funkcioniral, pa so mislili, da bo kmalu po menil.

Naša mama sedaj hodi seveda bolj s težavo, hodi pa le! Odkar je bila bolna, spiva vsak na svoji postelji, to je celih sedem let, zato jo kličem "mama", namesto "šlafkamerad". Da ne bi kdo mislil, da si nisva zvesta drug drugemu. Ona je vedno moja dobra spremljevalka!

Leta 1941 vsa obiskala naše prijatelje v Kansasu, Clevelandu, Detroitu in drugod, pa je vedno pazila na Toneta, da ni pregloboko pogledal v "glaz". Če bo nama sreča mila, se bova to leto zopet peljala med prijatelje in to se razume, če bova potovala z avtom, bo vesela, če bo Tony pil mleko namesto piva. Torej naj živi še mnogo let! Da bi še mnogo let pazila na Toneta, da ne bo preveč profita delal pivovarjem.

Pred zaključkom moram še omeniti, da so nas obiskali Uršula Ambrozich, njen mož Jack, njena sestra in njen mož L. J. Arlich. Zadnja dva sta iz Los Angelesa, Cal., prva dva pa tako vsi poznate. Poznamo se še z 11. konvencije, ki se je vršila v Clevelandu. "boglona", Urška in Jack, za obisk, kajti sedaj, ko mi je šitov zmanjkalo, imam rad goste. Torej srečno rajžo, Jack in Urška, nazaj v vašo mrzlo Minnesoto!

Pozdrav vsem čitateljem od vašega Toneta.

Anton Tomič.

NOVICE S KRŠKEGA POLJA

Cleveland, Ohio. — Tisti Kočvar, ki je stanoval v hiši Pegane Neže na Hrastju, je uničeval poslopje Franciške in Leopolda Jerele. Ravno tam je pred leti umrla Kodričeva mama, sedaj pa je vse uničeno, izvezmi kozolec. Mici še živi in je omožena z nekim Mežičem iz Velikega Podloga. To naj vzame na znanje Francec v St. Marys, Pa. Strietova mama pa so umrli tri mesece potem, ko so se naselili Kočvarji in so jim precej razbili stanovanje. V stanovanju Jožeta Martinovega so bili narejeni Kočvarji in podirali poslopje za kurjavo. Za žive

se dobili Kočvarji karte in pa kar so domači morali pustiti, ko so bili izgnani v Nemčijo v lagorje. Prebivalstvo s Hrastja in Jelse so vse iztirali. Na Gorici pa so pustili samo Bačica, na Črničah Zlopho, na Zasopu so bili vsi izgnani, v Čekljah (Čerkijah) ob Krki pa so pustili samo dva vaščana.

Sestre Franka Horzena želijo zvedeti, kje je sedaj. V Phoenixu, Arizona, kajne, Frank. Mama je zdrava in ima kravo in konja. Mama ni hotela iti stran in je rekla Kočvarju, naj gre on. Sel je, pa ne v Kočevje... Čerklje, Dolna Peraciča, Drnovo, Brege, Mrtvice so strašno razdejane. Vas Brod pri Sv. Križu ima samo štiri hiše, dasi je bila velika vas. Malo Mradovo je uničeno, Gazice pa so ostale nepokodovane.

Franciška Jerele je prejela darilo od svojih sester Mary, Rose, Ane ter brata Mihe. Piše s Hrastja. Darila sta poslala tudi dva Franka Barbiča. Jože Andrejaš pa piše Franku Barbiču, če bi mu rojaki pomagali z obleko in obujalom. O njemu je bilo omenjeno v Prosveti 10. decembra. Lina Krizina, ki šteje osem članov. Bili so v lagerju v Nemčiji in so jih opevobodili Američani. To so res žalostne novice.

Nadalje naznanjam onim, ki jih zanima prešlica, da sem napisal dopis za angleško stran Prosvete, ker tako želi naročnik Prosvete iz Chisholma, Minn. Pisal mi je, da se neki tankajšnji zdravnik zanima za prešlico, kajti njegova bolnica je izgubila v kretkem 30 stopinj krvnega pritiska, ker jo je rojak seznanil s prešlico. Torej izrežite ta spis in ga hranite. Ni mam dosti časa odgovarjati na poslana pisma.

Frank Barbič.

PRIPREDA V KORIST JUGOSLOVANSKEGA NARODA

8. Chicago, Ill.—Jugoslovanski centralni odbor v South Chicagu, kateri sestoji iz Srbov, Hrvatov in Slovencev, bo priredil skupno priredbo za pomoč sestradanemu in herojskemu narodu v Jugoslaviji v nedeljo, 17. marca, v Masonic Templu, 91 st. in Exchange ave. Začetek programa točno ob dveh popoldne.

Morda bo kdo vprašal, zakaj bomo imeli prireditev v drugi dvorani in ne v Hrvaškem domu. Naš odbor je nameraval imeti to priredbo v Hrvaškem domu in je šel k hrvaškemu duhovniku z namenom, da bi najel dvorano, a slednji, kateri trdi, da lastuje Hrvaški dom in mu bi pristojalo bolj ime trgovca kot duhovnika, je odboru odgovoril, da za take priredbe dvorane ne odda v najem.

Na prihodnji seji je odbor o stvari poročal, kakor je bil izvoljen poseben odbor od vseh treh narodnosti, med njimi tudi jaz, ter šel ponovno k duhovniku, ter mu raztolmačil, komu bo poslana pomoč. Skoraj smo ga prosili, naj nam da dvorano v najem, toda rekel je, da ne da. Nato sem jaz rekel: "Iz vaših besed sklepam, da vam ni čisto nič za reveže v stari domovini, posebno ne za nage in lačne otroke." Na te besede je odgovoril in zaeno stresel s rameni, "to je le komunistem in za take priredbe naše dvorane ne oddajam v najem, jaz pa živim od jugoslovanskega naroda".

Kadar bo ta "božji namestnik" prišel pred vs. Petra, ga bo najbrže zapodil med grešnike. Na to postopanje hrvaškega duhovnika solidarno odgovorimo s tem, da pridemo vsi na to priredbo in napolnimo Masonic Temple tako kot se ni bil nikdar napolnjen ter pokažimo našim nasprotnikom, da smo močni in stojimo trdno na naših principih in smo pripravljeni pomagati našemu herojskemu narodu, pa čeprav nimamo njihove dvorane.

Na priredbi boste imeli priliko videti slike iz stare domovine in film "Osvobojenje Belgrada." Kot govornika bo bosta nastopila Mirko Kuhel, tajnik organizacije SANSa, in rev. N. Drenovec, kateri dobro pozna današnje jugoslovanske razmere in partizanstvo.

Na programu bomo imeli pristo zabavo in ples, za katerega bo igrala dobra godba. Pridite ob pravem času, kajti program bomo pričeli točno ob dveh popoldne.

V Centralnem odboru je včlanjena tudi podružnica 54 SANSa.

Sa, katera stoodstotno sodeluje pri delu za našo opustošeno staro domovino. Pri podružnici so včlanjena sledeča društva: društvo 8, 490 SNPJ, na zadnji seji pa so se nam priključilo tudi društvo 610 SNPJ in Istranski državni klub. Objubili so, da nam bodo pomagali z vso močjo in zastopniki so vzeli vstopnice za prodajo med članstvom.

Vsi, ki želite kupiti vstopnice, jih lahko dobite pri tajnikih omenjenih društev in aktivnih članih. Tudi pri podpisnem jih lahko dobite. Te priredbe ne bi smel zamuditi noben pošten Jugoslovane.

Pri podružnici 54 SANSa bi bili lahko bolj uspešni z delom za Jugoslavijo, ako bi bilo več članov aktivnih, malo oseb pa malo zmore. Vendar pa kadar gre za dobro stvar, se postavimo in gremo na delo ter ga povoljno izvršimo. Zadnji mesec smo pridobili enajst članov in objubili smo, da jih bomo pridobili nekaj vsak mesec.

Pri zadnji kampanji za zbiranje obleke smo skupaj spravili nekaj sto funtov obleke in čevljev in vse skupaj poslali naravnost v New York. Najlepša hvala vsem, ki so darovali obleko ter pomagali z delom in prispevali denar.

Prihodnja seja podružnice se bo vršila v petek, 15. feb., v Caplumet Parku, pričetek ob osmih zvečer. To bo izredna seja in zato vas vljudno vabimo, da se je udeležite v velikem številu, posebno članice, prav tako ne člani. Na tej seji bomo razpravljali, na kak način bi spravili skupaj čimveč konservirane hrane za jugoslovanske otroke. Kakor vam je znano, se je pričela ta kampanja že s 15. januarjem. Dolžnost nas vseh je, da se tega oprimmemo in pošljemo čim več v skladišče v New York.

Mislím, da vam ni treba pojasnjevati, kako danes jugoslovanski otroci stradajo, saj pisma, ki prihajajo iz stare domovine, dovolj jasno pričajo! Torej pridite na to važno sejo, na kateri se bom obenem tudi pomenili glede priprav za priredbo 17. marca. Naj živi junški jugoslovanski narod!

John Briljavac, tajnik.

POROČILO TAJNIKA

PODRUŽNICE 48 SANSa

Cleveland, O.—Na letni seji podružnice 48 SANSa je bil izvoljen sledeč odbor za l. 1946: Predsednik Joseph F. Terbižan, podpredsednik Rudolph Lisch, tajnik J. F. Durn, 15605 Waterloo rd., blagajnik John Zaic, zapisknik Louis Kaferle. Nadzorni odsek: Louis Petrovič, Amalija Trbižan in Krist Lokar. Zastopniki pri skupnem jugoslovanskem lokalnem odboru: Paula Kline, Vinko Coff. Zastopnik pri centralnem odboru podružnice SANSa Joseph Terbižan, za širši odbor Zdrženega odbora južnoslovanskih Amerikancev pa je bil ponovno potrjen Louis Kaferle. Pri podružnici 48 SANSa je včlanjenih 15 okoliških društev. Zborujemo vsak četrti četrtek v mesecu v SDD na Waterloo rd.

Na letni seji je bil sprejet predlog, da se najlepše zahvalimo ženskem odseku SDD za veliko poštvalnost ob priliki gostovanja delegacije Rdečega križa iz Jugoslavije. Ženski odsek je namreč pripravil zelo okusno večerjo za dr. Neubaurja in Nado Kraigherjevo. Večerja so plačale iz svoje blagajne, poleg tega so darovale stotak za sirote v Jugoslaviji na dan priredbe. Podružnica se tudi iskreno zahvaljuje direktoriju SDD, ki gre v vseh ozirih na roke in ne računa nič za seje, prav tako je dal zastoj dvorano ob priliki priredbe 17. januarja, poleg tega pa je še poklonil \$100 za Rdeči križ Jugoslavije. Prav tako se zahvaljuje oskrbniku in njegovi ženi Tini, ki sta nam šla vedno na roke. Na tem mestu naj bo tudi izročena zahvala vsem zavednim rojakom, društvom in drugim organizacijam, ki so stale neumorno ob strani podružnice v zadnjih petih letih.

Naše delo in naše veliko poštovanje je rodilo velik uspeh in naša stara domovina vam bo hvaležna, kakor sta se izrazila naša gosta. Prav tako sprejmite vsi zahvalo in priznanje, ki ste darovali obleko, živila itd. Vsa čast in priznanje tudi tistim katoliškim ženam in moškim, ki jim je poleg vere pri srcu tudi narod in ki se niso ustrašili tistih, ki jim je Rim bližji kot pa naš slovenski narod. Čitajte nek dr. Mikuša, "Dajte cesar kar je cesarjevega". Ta pošlovski duhovnik se ni pokril svojim izdajalskim kolegom. Toda slednji bodo dajali odgovor narodu za svoje nečedno delo, ki ga vrše vsa ta leta. Želim, da bi naši društveni zastopniki nadaljevali s svojim delom tudi to leto in zbirali obko in denar. Prav tako upam, da bodo naši poštteni rojaki, so dali že lepe vsote za naše bote in sestre v stari domovini, rovali tudi v bodočnosti, kar potreba slovenskega naroda je vedno zelo velika.

Torej usmilimo se nedolžnih jugoslovanskih otrok, katerih brez staršev nad 800.000. Vsi so odvisni od dobrih src. Naj v naših središ vedno zavest, da usmiljeno delo najlepša lastna človeka. Če bi bilo več dobrih src na svetu in manj sebičnosti, bi bilo na svetu veliko več kot je in ne bi imeli toliko krivice in trpljenja.

Na naši zadnji seji je bila v ležba zelo velika, stoodstotna. Ako bomo nadaljevali s takim navdušenjem, ni nobenega sumu, da ne bi bili uspešni tudi tem letu. Na primer zastopnik pevskega zbora Jadrana je sročil, da se zbor sedaj uči o retu, katero bo vzprijel enkrat v mesecu aprilu, nato pa so pripravili ponoviti za podružnico 48 SANSa.

Na seji so bila podana tudi razna priporočila za našo bojo aktivnost in da bi v jeseni novno priredili priredbo z širšim programom. Dalje, da rok za nabiranje obleke in veža podaljša do 15. februarja in sicer kar se zimске obleke če. Kampanja za zbiranje leke pa je vedno dobrodošla, se pravi, da jo bomo sprejemali kadar jo kdo želi podariti.

Na seji med zastopniki smo deli tudi nekaj oseb iz mlade generacije, na primer Friderika Česnika, ki je bil pred kratkim odpuščen kot stot ameriškega zračnega kora. Friderik ga na kratko nazivamo že precej prispeval in žrtve za domovino svojih starih. Prav tako Johnny Hrovat z cade ave. To sta sinova naša gora. Starši so lahko ponosni nanju, kakor smo tudi mi. Re Lisch, ki je pri podružnici kot zastopnik angleško poslujočega društva Utopians 604 SNPJ celo naš podpredsednik.

Vse to nam daje upanje, da šlo naše delo v dobro klasje da bomo poskušali čim več pomagati bednemu ljudstvu v stari domovini. Tukajšnja družnica se bo trudila in delala na vso moč, kar bo v korist šim potrebnim bratom in sram v Sloveniji. Ob zaključku teh vrstic pa se v imenu podružnice in trepete slovenskega naroda v stari domovini ponovno zahvaljujem za vse vaše dosednje doprine in izražam upanje, da boste podpirali naše humanitarno delo tudi v bodočnosti. Za podružnico 48 SANSa:

J. F. Durn, tajnik.

S POTA Duluth, Minn.—V Prosveti je izšla 22. januarja na ostri straneh, so zopet jasne prikaz je počenjala protinarodna po njihovem verska banda v stari domovini. In to sedaj nam ljujejo v clevelandski kovačnici in vračajo ta grozna dejstva, one, ki so osvobodili Slovenijo na partizane.

K mojemu zadnjemu poročilu naj še pristavim, da kolikor ve o svojih v stari domovini, bili vsi v pravem tiru. Sin me sestre je imel trgovino v Kriju, toda Nemci so ga oropali in ustrelili. Za enega sina dve hčeri pa ne vem drugega kot da niso bili med izdajalci kar me zelo vesele.

Matija Pogorelec.

Listnica uredništva

Pittsburgh, Pa. J. K.—Da, takih transakcijah je treba biti čisti dohodninski davek, to je čistega profita (capital assets). Toda k originalni ceni, ki ste vi plačali, lahko dodate stroške za popravila in izboljšavo posloplja. Točne informacije lahko dobite v zveznem davčnem uradu ali pri kakik drug osebi, ki se peča z dohodninskimi davkom.

Pismo iz Londona

28. januarja, 1946.

Prve dni letošnjega leta je londonski "Times" — najbolj avtoritativni angleški dnevnik — objavil uvodni članek o obnavljanju po vojni tako težko prizadete Jugoslavije. "Dejstva kažejo odločno, da je izboljšanje gospodarskih in finančnih razmer; v prihodnosti nekatere države in finančne razmere v Evropi so tam razmere v Jugoslaviji."

Spet je prišel ven v Italijo in tretjič odletel nazaj v Jugoslavijo, kjer je prebil zadnje zimo vojne v zasneženih bosanskih gorah. Randolph Churchill je tvegal več kakor jugoslovanski kralj.

Klavernost jugoslovanske emigracije s kraljem vred se je pokazala v angleških časopisih, ko je beograjska skupščina proglasila Jugoslavijo za republiko.

Na to sem opomnila londonske partizane na poslanstvu, ki radi povečujejo svoje sovražnike, kar seveda povečuje njihovo borbo, a istočasno tudi borbeneost njihovih nasprotnikov.

Bila je vest vseh vesti: na prvi strani, z debelimi črkami. Ali nihče se ni resno potegnil za kralja. Nekateri reporterji so zabrenkali na sentimentalne strune: mlada družina, brez dohodkov, brez bodočnosti. Pa je večernik "Evening Standard" objavil na kratko, da je kralj do zdaj prejel na mesec 8.000 funtov (\$32.000). Tako vsota zapre sapo angleškim čitateljem.

Najboljši odhodni jugoslovanski dinastiji je objavil "Observer" — reakcionarni nedeljski list, ki se sicer rad zaletuje proti razmeram v novi Jugoslaviji. Pisec citira poglavje iz "Cambridge Modern History" o umoru Milana in Drage Obrenovičeve, ki daje živo sliko barbarskih razmer na in okoli beograjskega dvora. "Tako so prišli Karadjordjevič na prestol 1. 1903. V primeru s tem dogodkom je gesta, s katero je prošli teden maršal Tito odstranil o dinastijo, veliko bolj elegantna in v skladu z ustavo." Ne morem si misliti bolj poraznega vtisa, kot

ko je moral napraviti ta članek na oni del čitateljev, ki še verujejo v božje poslanstvo kraljev. Seveda je jugoslovanska reakcija v Londonu še živa; v tako kratkem času bi je ne bilo mogoče popolnoma zatreti, čeprav je zapisana pogin. Za najnevarnejšega nasprotnika bi jaz smatrala dr. Milana Gavriloviča, voditelja srbskih seljakov, prvega jugoslovanskega poslanika v Moskvi tik pred nemškimi napadom na Jugoslavijo 1. 1941, kasnejšega ministra v emigrantskih jugoslovanskih vladah, priateljja angleškega ministra Sir Stafforda Crippsa, vplivnega svetovaleca urednika revije "Nineteenth Century Review" Voigta, ki je poznan po svojih reakcionarnih in imperialističnih nazorih. Globoko prepričan o pravilnosti svojih idej, delaven in sposoben, Gavrilovič bo vedno našel v Londonu ljudi, ki ga bodo poslušali.

Potem je še vedno tukaj dr. Krnjević, "cinčni idealist" kot sem ga vedno imenovala, bolj zvest dr. Mačku, kot je Maček sam sebi zvest. Vedno je pripravljen kritizirati, ali nikdar nič napraviti, živel je kot emigrant v Švici za časa stare Jugoslavije, živel bo v emigraciji v Londonu za časa nove Jugoslavije — med tem ko gre življenje doma naprej svojo pot.

Dokler je bilo toplejšje, so se "profesionalni političarji" zbirali pri kafeteriji v Hyde Parku, posedali po trdih vrtnih stolah, tiščali skupaj potegnjene obraze, nejevoljno godrnjali med seboj. Nasproti tam, v njihovem nekdanjem Kingston Housu, so jih novoprišli imenovali "Vrnjačka banja". Hladni vetrovi so jih prepodili iz Hyde Parka, kdo ve kam.

Za one, ki so hodili v Vrnjačko banjo, ni bodočnosti. Ni čudno, da je bila Anglija prva, ki je priznala Jugoslavijo za republiko. Kraljevski plašči se danes prehitro strgajo, da bi se Anglija obesila na nje.

Dolenjka.

Jugoslovani na svetovnem pozorišču

Dasi se v reakcionarnih listih Amerike in Anglije še vedno vodi najbolj zahrbtna kampanja proti Jugoslaviji (in proti drugim slovanskim državam), dobivajo jugoslovanski predstavniki na konferenci Združenih narodov čedaje večji prestiž in prominenca. Dr. Stojan Gavrilović, tajnik ministrstva za zunanje zadeve, je bil izvoljen za načelnika mednarodne komisije, ki je v Združenih državah iskala primerno mesto za bodočo prestolnico in dom Združenih narodov. Jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Stanoje Simić je bil eden izmed treh glavnih kandidatov za najvažnejšo pozicijo v organizaciji Združenih narodov — za tajništvo. Dasi ni bil izvoljen, je značaj njegove močne kandidature dokazal, da vidijo zastopniki Združenih narodov v Titovi vladi vse nekaj drugega kot bi pa reakcionarni lisjaki radi svetu predstavili novo Jugoslavijo. Jugoslavija je tudi dobila važno mesto v odboru za socialne in ekonomske zadeve ter v odboru za kontrolo atomske energije.

Na prvem zasedanju Združenih narodov je po dvorani zopet donel močnejši glas podpredsednika jugoslovanske zvezne vlade Edvarda Kardelja, ki je opozoril vse zastopnike na pravične zahteve Jugoslavije glede ureditve bodočih mej med Jugoslavijo in Italijo. Kardelj je bil nekaj dni pred volitvami operiran v Ljubljani na vnetem žolčniku in se je v neverjetni kratkem času "izlizal". Poleg Kardelja, Simića in Gavriloviča zastopajo Jugoslavijo na konferenci minister Kosanović in londonski veleposlanik Leončić.

Zavezniški komisiji, ki sestavlja mirovno pogodbo za Italijo, je Jugoslavija predložila svoje končne zahteve glede novih meja. Jugoslavija zahteva vse ozemlje vzhodno od črte Pontabel - Tercent - Cedad - Krmin - Trbič in Gradež. Vse zaledje (sejanja italijanske Koroške, Rezijske, Beneške Slovenije, Goriške, slovenske Primorje in slovenska

po vseh vesteh se razmere v Jugoslaviji izboljšujejo. Komur je srce vsakdanje življenje, ki mas, mora želeči le, da se izboljšuje naprej in pomagati, ki je mogoče. Pozitivno delo bo pomagalo na poti do nadaljnjega izboljšanja in povziranje tega napredka. Preveč govorjenja o in proti opoziciji diši in smrdi po stari "profesionalni politiki", ki je bila prokletstvo v nekdanji Jugoslaviji in v marsikateri drugi državi. Partizani so pretrgali s to tradicijo, ko so si organizirali vojsko in z borbo premagali sovražnika ter pokazali, kaj zmorejo. Upajmo, da bo tudi v bodoče njihov princip, da z delom in uspehom zamaše usta kritikom.

V Londonu so se "profesionalni političarji" v emigraciji že davno onemogočili. V najtežjih vojnih časih je vzbujalo njihovo razkošno življenje pozornost, da so poslanci v angleški zbornici stali vladni vprašanje, čigav denar zapravljajo. Angleška vlada jih je pomirila, da ni dala Jugoslovanom nikakega posojila, da upravljajo s svojim državnim denarjem.

Bili so časi, ko so Angleži skušali zmodriti jugoslovanske emigrante in jih navdali z močjo, ki bi se mogla kosati z rastočimi klami znotraj Jugoslavije. Ali vse zaman. Vse variacije vladne izkazale za ničvredne. Vlada jugoslovanskih emigrantov je postala preslabokrvna za angleško klimo, poslali so jo premizovat na afriško solnce v Egipt.

Baje je Churchill svetoval kralju Petru, ko sta se sestala v Kairu na premierjevem povratku iz Teherana, da naj gre v Jugoslavijo in se postavi na čelo "gerilcev". Kmalu po tem je odletel v Titov glavni štab Churchillov sin, takrat poslanec v angleškem parlamentu in major v vojski. Nekateri bi dejali, da je Randolph Churchill s tem samo razkril delokrog svojih pumolovskih, ali naj bo že karkoli, pri napadu na Drvar so ga Nemci skoraj ujeli — njegov potni list je bil kasneje razstavljen na Daruvar z drugimi trofejami iz onega napada. Rešil se je ven v Italijo, nekaj dni za tem je spet odletel v Jugoslavijo, pri sestanku se je letalo razbilo in izgubil. Njegov sluga je bil ujet, veš potnikov težko ranjeni.

ga je moral napraviti ta članek na oni del čitateljev, ki še verujejo v božje poslanstvo kraljev. Seveda je jugoslovanska reakcija v Londonu še živa; v tako kratkem času bi je ne bilo mogoče popolnoma zatreti, čeprav je zapisana pogin. Za najnevarnejšega nasprotnika bi jaz smatrala dr. Milana Gavriloviča, voditelja srbskih seljakov, prvega jugoslovanskega poslanika v Moskvi tik pred nemškimi napadom na Jugoslavijo 1. 1941, kasnejšega ministra v emigrantskih jugoslovanskih vladah, priateljja angleškega ministra Sir Stafforda Crippsa, vplivnega svetovaleca urednika revije "Nineteenth Century Review" Voigta, ki je poznan po svojih reakcionarnih in imperialističnih nazorih. Globoko prepričan o pravilnosti svojih idej, delaven in sposoben, Gavrilovič bo vedno našel v Londonu ljudi, ki ga bodo poslušali.

Potem je še vedno tukaj dr. Krnjević, "cinčni idealist" kot sem ga vedno imenovala, bolj zvest dr. Mačku, kot je Maček sam sebi zvest. Vedno je pripravljen kritizirati, ali nikdar nič napraviti, živel je kot emigrant v Švici za časa stare Jugoslavije, živel bo v emigraciji v Londonu za časa nove Jugoslavije — med tem ko gre življenje doma naprej svojo pot.

Dokler je bilo toplejšje, so se "profesionalni političarji" zbirali pri kafeteriji v Hyde Parku, posedali po trdih vrtnih stolah, tiščali skupaj potegnjene obraze, nejevoljno godrnjali med seboj. Nasproti tam, v njihovem nekdanjem Kingston Housu, so jih novoprišli imenovali "Vrnjačka banja". Hladni vetrovi so jih prepodili iz Hyde Parka, kdo ve kam.

Za one, ki so hodili v Vrnjačko banjo, ni bodočnosti. Ni čudno, da je bila Anglija prva, ki je priznala Jugoslavijo za republiko. Kraljevski plašči se danes prehitro strgajo, da bi se Anglija obesila na nje.

Dolenjka.

Istra) naj bi pripadalo slovenski republiki, ostala Istra pa hrvaški republiki. Tržaška luka naj bi postala mednarodno pristanišče z najboljšimi pogoji za prost prevoz blaga preko jugoslovanskega ozemlja, mesto Trst pa bi postalo samostojna federalna republika s svojim lastnim parlamentom in s sorazmernim zastopstvom v zvezni skupščini v Belggradu.

Jugoslavija je javno povedala, da pod drugačnimi pogoji ne sprejme italijanske mirovne pogodbe. Zavezniška komisija bo pričela ugotavljati etnično (narodnostno) mejo med Italijo in Jugoslavijo v začetku tega meseca. Komisija, sestojeca z dvajsetih članov, je odpotovala na lice mesta.

Glavna nasprotnica jugoslovanskim zahtevam je Anglija, katero do gotove meje podpira tudi Amerika, medtem ko ima Jugoslavija glavno oporo v Sovjetski zvezi. Stališče Kitajske, katere je Rusiji zadnje čase dala precej koncesij v Mandžuriji, kakor tudi stališče Francije pod novim predsedništvom, — ob času pisanja teh vrstic še ni poznano.

V glavnem pa je borba za Trst in jugoslovanske pokrajine pod Italijo borba med britanskim imperializmom in prodiranjem slovanstva proti zapadu: njuno krizišče je severni Jadran s Trstom na čelu. Slovenija je ponovno postala igralna figura v mednarodni šahovski igri, v kateri sta se spoprijela stari mojster Anglež in mladi orjak Slovan za evropsko prvenstvo.

Dosedanja angleška zunanja politika je pokazala, da se britanski imperialisti, brez razlike na ideološki porazdeljenost bivše ali sedanje vlade, niso v zadnji svetovni vojni veliko naučili. Mirko G. Kuhel, tajnik.

"PROLETAREC" Socialistično-delavski tednik Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku. Stanje 23 na celu, \$1.75 na pol. \$1 na četrt leta.

NAROČITE SI GA! Naslov: PROLETAREC 2301 South Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Trpljenje doma in v tujini

Tarentum, Pa. — Prejela sem pismo od moje sestre Ane Štok z Brega pri Litiji. Dostavljeno mi je bilo 18. decembra in hodilo je dva meseca. Prejela sem tudi tri druga pisma od sestre, nekdanje in mame, ki so stari 73 let pa še sami pišejo. Pravi, da smo srečni, ker smo v Ameriki, da nam ni bilo treba iti skozi trpljenje. Pismo se glasi:

"Draga sestra in družina! — Že dolgo je, odkar ti nisem pisala. Zopet smo prestali eno vojno in bila je grozna. Ne bi mogli verjeti, ako bi opisala vse trpljenje, ki je zadelo našo domovino. Trpljenje je za nami, toda naši živci so slabi. Kar nas je Selanovih, smo za silo zdravi. Veliko ljudi je padlo v vojni. Opisati hočem trpljenje domovine in naše.

Na cvetno nedeljo 1. 1941 se je začela vojna med Jugoslavijo in Nemčijo. Ker je bilo vse takoj izdano, je trajala samo en teden. Na veliko soboto so se pripeljali Nemci in so nas zasedli. Po enem tednu so še pokazali, kaj znajo. Kar na lepeem so pobrali duhovnike, učitelje in vse druge izobražence, cerkve in šole pa zaprli. Na 6. maja so jih naložili na avtomobile in jih odpeljali v Srbijo, politične osumljenca pa v koncentracijska taborišča.

Mladina je zbežala v gozdove. Aretacije in selitve so sledile. Začelo se je streljanje in mučenje ljudi. Ustanovili so nemške šole in urade. Kdor je bil z Nemci, je že izhajal, zatiranci pa so grozno trpeli. Čas je potekal in vsak dan je prinesel kaj novega in vedno hujšega.

Dne 25. novembra 1942 so odredili prvi nabor. Pobrali so vse fante v starosti 23 in 24 let in jih potrdili. V januarju bi morali fantje iti v armado. Družina je molčala, ker ni hotel nihče razodeti svojih misli. Vse drugo, samo v nemško armado ne, je bila misel. Samo še tri dni je bilo časa, ko bi bil moral iti Boži v armado, toda on je uredil po svoji razsodnosti. Na 11. januarja 1943 ponoči so prišli partizani v hišo. Z njimi je bil Ivan Selanov. Ukazali so, da mora iti Boži z njimi. Vede la sem, da se bo moralo to zgoditi, vendar me je zadelo kot strela z jasnega neba. Vzel je dva para nogavic, dve srjaci, dva hleba kruha in par klobas, nakar so odšli proti Savi. Nameravali so se prepeljati s čolni čez, pa ni bilo mogoče.

Še vedno zvenijo koraki, še zdaj slišim udar vesla po čolnu. Izginili so v mirno noč. Veliko hujšega me je zadelo, toda tista noč mi ne gre iz spomina. Partizani so ukazali, da mora iti ata ob deveti uri naznanit, da so ga vzeli partizani s silo, kar ni bilo res, ker je šel prostovoljno; zaradi drugih se je moral tako govoriti, ker nas bi drugače postrelili. Bila je strašna zima, dosti snega in hud mraz. Zvedeli smo vseeno, da so v treh dneh prišli do štaba. Z Brega so šli trije — Šrangarjev Toni, Selanov Ivan in Boži, vsi drugi pa v nemško armado. Za nas je bilo slabše, ker niso šli vsi v hosto. Nekateri so ušli iz nemške armade in se pridružili partizanom.

Na 14. januarja zjutraj ob šestih so prišli gestapovci v hišo, ko smo bili še vsi v postelji. Zastržili so hišo in nas popisali. Čez pol ure smo morali zapustiti dom in vse drugo in iti. Kuhati si nismo smeli ničesar. Spali smo v dveh sobah. Ani je imela vso obleko v kačji, katero so gestapovci takoj zapečatili. Ata so potegnili s postelje ruhe in odeje, iz katerih je naredil punkle. Jaz sem postala trda kot kamen in pritaknila se nisem nobene stvari. Kar so mi dali, sem oblekla, toda moje misli so bile pri trpečih sinovih v hosti.

Ana je vtaknila v punkle vse svoje obleke. Punčič pa ničesar. Tako sta prosili, da bi jima dovolil vzeti malenkosti, ampak saj veš, koliko se more vzeti na hitro, ako kdo vpije na teboj in si ves zmešan. Banditski psi so vzeli punkelne, kar je vsak nese, pa smo šli od doma. Hiša je bila zapuščenata na vratah. Banditi so nas odgnali v vas do

Humanovega poda, kjer so nas čakali naši sotrpini. Bile so tam Selanova družina, Jančkova in Tonetova z otrokom, stari dva meseca, eno leto stara punčka in vsi člani Šrangarjeve družine. Prišel je odprt avto, na katerega so nas naložili. Bilo je veliko ljudi, toda gestapovci so bili divji in so jih razpodili. Z mano se še posloviti nisem smela. Od daleč sem jih videla, kako so z razprostrtimi rokami leteli za avtom, potem pa so padli na tla. Kar pomisli, kaj so prestali. Vsi smo mislili, da se jim bo zmešalo.

Ti bi morala videti prizor. Z otroci, katere nismo mogli ne obiti, je avto odpeljal mimo hiše. Töne je tako jokala, da sem mislila, da bo znorel. Peljali so nas v Litijo, kjer smo našli ljudi iz drugih krajev — iz Kostrevnice Pilpohovo družino, Kaje-tove, družino Praskodvega Toneta, Tezakove iz Grabna, Kin-kove, Kopnarjeve, Brucove, od Kobilarjevega Toneta ženo in sinove, Divjakove, Bungarcove, Kralove in Vrhovčeve in iz Gradea 14 družin. Mi smo ves čas prenašali trpljenje skupaj.

Iz Litije so nas odpeljali v Medvode v škofov dvorec. Tam so nas zastržili kot najhujše zločince. Potisnili so 35 ljudi v eni sobi, v kateri je bilo nekaj slame. Tam smo bili en teden. Potem so nas spet odpeljali čez Koroško v Salzburg in nato v drugi kraj. Zatem so nam dali nek star kloster, v katerem so bile postelje. Vsak je dobil žlico in šalco za hrano. Nato je prišel nadzornik in dal vsakemu karto. Tam je bilo veliko dvo-rišče. Prišli so kmetje in nas začeli izbirati kakor pri nas žlino na sejmu. Nekateri so vzeli s seboj, druge pa poslali v tovarne.

Ata je dobil delo kot hlapec pri nekem kmetu. Magda je tudi prišla na kmetijo, na kateri je bilo 50 glav živine, Marina je bila poslana na kmetijo, Ana pa je morala učiti otroke iz taborišča. Vse ženske so morale delati, prav tako otroci od desetega leta naprej. Jaz sem bila bolna. Bili smo tam 15 mesecev. Osem fantov je ušlo v hosto, potem so pa nas poslali v slabši kraj v hribe. Bila je stroga disciplina in smo silno trpeli.

Jaz sem bila ves čas bolna. Nazadnje, ko se je bližal konec, ko so prišli Američani, sem hudo zbolela. Bila sem šest tednov v bolnišnici. Trpela sem na vnetju ledvic in mislila sem, da ne bom nikdar ozdravela in videla svojega doma.

Ne morem ti opisati veselja, ki je nastalo, ko so nas ameriški vojaki osvobodili. To je bilo 1. maja 1. 1945. Potem je bilo bolje. Jaz sem zbolela 27. maja in odpeljali so me v bolnišnico. Na 11. julija me je zdravnik pripeljal v taborišče, naslednji dan pa je prišel transport. Mislila sem, da ne bom vzdržala, ampak človek veliko prenese. V Litijo smo dospeli 23. julija. V Nemčiji smo bili v zbiralnem taborišču. Bilo nas je več tisocev. Transport je prišel dvakrat na teden in vsak je odpeljal 1500 ljudi, 30 v vsakem vagonu.

Papir lahko dosti drži, toda ne toliko, da bi mogla opisati vse trpljenje, telesno in duševno, ki smo ga prestali. Boži, ki je bil v hosti, se je jokal, ko je zvedel, kaj se je z nami zgodilo. Morali so mu vzeti orožje. Potem pa se je pomiril. Pisal mi je pismo v taborišče, da nas hoče osvoboditi, ali pa umreti. Enajst mesecev ni vedel nihče, kje se nahaja. Jaz sploh nisem upala, da ga bom še kdaj videla. Jokala in mislila sem noč in dan. Ne samo jaz, temveč vse matere so trpele. Pilhova je imela štiri sinove v hosti in vsi so se vrnili. Šrangarjevi so imeli tri in eden je padel. Ivan Selanov je lep fant in poročnik. On je dosti prestal, toda o tem ti bo Ana pisala.

Boži je izgubil en prst, drugače pa ni bil ranjen. Ko so minirali je bil enkrat zasut in ni dva dni slišal. Skočil je čez neki graben in je prešlo in zdaj je zdrav. On se nahaja v nekem kraju v bližini ogrske meje.

Mici, kar se tiče grozodejstva, ti ne morem opisati. Niti predstavljati si ne moreš. Vsa naša slovenska zemlja je s krvjo prepojena. Manj gorja bi bilo, če ne bi bilo izdajalcev. Domo-branci (beia garda) so bili zve-

rine. Prekašali so v svinjarijah celo sovražnika.

Zdaj pobirajo vse one, ki so padli v gozdovih v borbi za svobodo, in jih vozijo na pokopališča. Krsta za krsto roma sem in tja. Svoji jih pobirajo; v naši mlaki je grob, v Brodu dva in tako naprej, pa saj ni treba naštevati! Ni ga kraja, kjer ne bi bila prelita kri. Naš Franci, Pepček Planinškov in še veliko drugih so skupaj v eni jami. Iz Begunj, najhujša kaznilnice v Sloveniji, je malo kdo prišel. Na 15. januarja 1944 so Pepčka ustrelili. Več sto žrtve je zakopanih tamkaj.

Ana ti bo že sama pisala. Ona je bila tudi izseljena eno leto pozneje kot mi. Julka pa je še dobro skozi prišla. Jožeta in Franceta so vzeli partizani, pa sta ušla. Oba sta stara in imata družino, toda borba je potrebovala mladih ljudi. Upam, da bodo vsi opisali svoje težave.

Mama, naša ljuba mama, pa je morala vse to gledati. Še v svoji hiši niso smeli biti. Šli so h Kobličaru, ker je bilo doma vse zapecateno. Potem jim je nekdo pomagal, da so šli domov, kjer so bili sami, dokler se nismo vrnili.

Lahko si misliš, da smo veselili, ker smo spet prišli skupaj. So pa tudi potezkoče. Vse je prazno in pusto. Ostalo je zidovje, razgrnata streha in opuščeno polje.

Omenim naj še, da Mici, Tonetova sestra, je bila zadnje čase v naši hiši. Tukaj dobimo živila in nekaj stare obleke na karte. Eno kravo že imamo in dobili smo tudi enega konja. Julka mi je pustila nekaj "povštrov", Ana pa nekaj ročnega dela. Zdaj naj končam. Pri-srčen pozdrav vsem. — Ana Štok.

Iz pisma je razvidno, koliko so naši ljudje prestali v vojnem času. Trpljenje še ni končano in potrebujejo pomoči, čeprav nas ne prosijo. Menda vedo, da so naša srca usmiljena.

Mici Potinsek.

Vprašanje nemških kartelov

Washington. — ONA — Iz popolnoma zanesljivih virov prihaja vest, da se zastopniki nemških kartelov v Berlinu popolnoma odkrito posvetujejo z ameriški-mi in britanskimi predstavniki, ki nosijo vojaško uniformo.

V Nemčiji nastajajo nove korporacije, ki prevzemajo dela na točki, na kateri so predvojni karteli zaključili. V teh novih družbah zastopajo nemške interese tvrdke. Te nove družbe so že začele poslovati. Tovarne de-lajo in prejšnji nemški posest-niki počasi prihajajo nazaj, češ, ker so edini zanesljivi in spo-sobni.

Odgovornost za ta razvoj po-ložaja leži po ter informacijah manj na ramenih najvišjega vodstva kot na njihovih pomoč-nikih, med katerimi se nahaja mnogo predstavnikov mogočnih ameriških in angleških indus-trijskih družb.

Značaj nove francoske vlade

Pariz. — ONA — Po sestavi no-ve francoske vlade predsednika Felixa Gouina se vsiljujejo trije zaključki: Prvič, da je vlada so-cialistična, drugič, da so komu-nisti le nekako soudeleženi in tretjič, da so se ljudski republi-kanci najboljše odrezali, ker so obdržali dve najvažnejši mini-strstvi — zunanje zadeve in pra-vosodje. Vodstvo in odgovor-nost bodo nosili pred vsem soci-alisti. — Pesimisti dajejo tej vladi komaj mesec dni oblasti.

DOPIŠNIKOM IN ČLANOM JEDNOTE

Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti polne številke 23 za besedo "Chicago". Na kuverti vselej napišite: Chi-cago 23, Ill. To bo olajšalo delo na čikaški pošti, nam pa po-spešilo dostavljanje pošte.

"HEARTS and FLOWERS"

Thursday, February 14th

"Hearts and Flowers"

A Valentine Tradition

Ne morete ji boljše reči "Bodi moj"

Valentine," kakor z darilom cvetic

ali kosaže. Ako ji hočete povedati

da jo imate malo radi ... ali ljubite

jo zelo ... izrazite se s cveticami!

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal
dr. Ivan Tavcar

(Nadaljevanje)

"Čemu si nas potem klical?" je ponovil Kastelic s kislim obrazom svoje vprašanje. Odgovorilo se mu je skoraj osorno: "Potrpi, šleval!"

Oglasil se je Zupan: "Piti nam vendar kaj daš? Že iz veselja! Ker si namreč osel, ki se srečno vrača z ledu!"

"Sedaj še ne, Jaka!" Oziraje se na zadnjo opazko, ki se je nekako dotikala razvzrolane zaroke, je Smole še dodal: "Tvoja slabost je, da prerad govoriš o stvarih, ki jih ne umeš!"

"Alo! Počasi, šalobarda!" je vpil Zupan. "Le ošabne ne bodi! Tudi Volk, alias Wolf, mi očitno, da preveč govorim. Pa to je ostudna ošabnost korarja, ki žre iz državnega korita! No, pa ostanimo pri stvari! Ženi si se hotel, dragi Andrej! Ali spodletelo ti je! Po ledu si lazil, pa si se zopet srečno vrnil. Prijatelji ti to privoščimo, zadnje namreč, da si se srečno vrnil. Zakon je gotova nesreča! Ni li res tako, France?" Tu je sunil Metelka, ki je sedel tik njega.

"Zakon je zakrament!" je odgovoril ta resno. "Pojdi se soliti!" je kričal Zupan. Kaj pa v starem testamentu, kje boš pa tam iskal svojega zakramenta? Meniš li, da sta Adam in Eva živela v konkubinatu? Odgovori mi, pusta katehetska duša!"

"V take šale se ne spuščam!"

"Aha, ti že vode zmanjkuje! No, pa zakrament ali nezakrament! Kdo ustvarja zakone? Mi mašniki jih ustvarjamo. Ustvarjamo jih pač, sami jih pa nočemo imeti, dasi smo prebrisani kakor lišice v Filisteji. Ergo je dokazano, da je zakon nesreča, ker je ni sreče na svetu, za katero bi božji hlapci ne iztezali svojih rok. In ergo je dokazano, da je za našega Andreja prava sreča, da se je vrnil z ledu, ne da si je polomil svoja rebra. Quod erat demonstrandum!"

Grohotal se je kakor gavran vrhu hrasta. Drugi se niso smejali, ker so videli, da Smoletu ne ugajajo prisiljeni ti dovtipi.

"To sem ti hotel povedati v tolažbo, prijatelj Andrej. Sedaj te pa nanovo vprašam, nam res ničesar ne daš piti? Ničesar na jezik in ničesar pod zob? Taka dosedaj ni bila tvoja navada, ko imaš vendar vino v kleti in suho meso v shrambi! Mi smo potrebni! Vsaj jaz, ker mi tisti groši, ki jih dobivam za razlaganje starega testamenta, poidejo že v prvi polovici vsakega meseca."

"Se nekdo pride," ga je zavrnil Smole. "In če ti prej pokažem vina, nisi več za resen razgovor."

"Kdo naj še pride?" se začudi Kastelic. "Morda Mešutar? Ali pa Tušek?"

"Ne Mešutar, ne Tušek," je odgovoril Smole. "Pričakujem prav odličnega gosta."

"Kdo je?" so hoteli vedeti vsi.

"Knez Volkonskij, ruski general."

Podaljšali so se jim obrzi, ker so čutili, da je njih tovarišja malo pripravna za takega dvornika.

"Kaj počnemo z njim?" je vzdihnil Zupan.

Kastelic pa je pristavil: "Se praznično oblečeni nismo!"

Nato je vprašal Metelko: "Čemu pride?"

"O naših razmerah se hoče podučiti in posebno o našem kranjskem jeziku."

Z nevoljo ga je zavrnil profesor slovenskega jezika: "Kolikokrat, Andrej, naj ti še rečem, da govorimo slovenski jezik, a ne kranjskega."

"Dobro! Podučiti se hoče o našem slovenskem jeziku in o prihodnosti, katero ima narod slovenski."

"O prihodnosti!" je izpregovoril Prešeren.

"Ali sami kaj vemo o tej prihodnosti?"

Takrat je v predsobi nekaj zažvenketalo. Vsi so se dvignili s stolov. Smole pa je hitel k vratom, da bi sprejel prišelca.

Knez Volkonskij je vstopil. Bil je vojaško opravljen in nekaj redov se mu je žarilo na prsih. Snel je plašč in si odpasal sabljo. Potem pa je podal Smoletu belo in nežno roko, ki je pozneje nosila težke verige v sibirskih rudnikih.

Z zvenečim glasom je izpregovoril: "Hvala vam, gospod Smole, da ste mi uslišali prošnjo! Morda me seznaniš s prijatelji svojimi?"

Smole mu je predstavil vse po vrsti. Vedli so se precej nerodno, dočim se je kretal knez, kakor da je bil že večkrat v njih družbi. Vsa kemu je znal povedati prijazno besedo, tako da se je takoj vsem prikupil. Le Prešeren je temno gledal, ker je bil republikanec v mladih svojih sanjah ter je čutil vsakega aristokrata.

"To je mladi naš Prešeren," je govoril Smole, ko ga je predstavil knezu, "in če se smem resno izraziti, potem pravim, da pričakujemo mnogo od njega. Pegaz je že osedlan, in ko ga zasede, pridirja kaj brzo vrh Parnasa!"

Volkonskij je pesniku-začetniku stisnil roko. Ko so bili kneza posadili na častno mesto, je pozvonil Smole. Mlada, okroglična služkinja je prinesla rdečega dojenčaka v brušnih steklenicah. Prinesla je tudi kruha in soli.

"Hoteli smo vas sprejeti po slovanski šegi, svetlost!" je dejal Smole ter točil vino v kupe.

"Krasno je to!" In general si je odlomil kosček belega kruha, se z njim doteknil soli ter ga zaužil. Vsi so trkali kruh, ga solili in jedli.

"Jaz pa, knez Volkonskij," se je oglasil Zupan, "vas pozdravljam po stari kranjski navadi!"

To reki, izpije polno kupo. Tudi knez je namočil ustnice ob svojem kozarcu, a vino se mu je brčkone videlo prekislilo.

Smole je pripomnil: "Kislo je, svetlost, a naše gorice nam ne rode boljšega."

"Kislo, a dobro!" je vpil Zupan ter si svojo čašo zopet natočil.

"Torej smo zbrani!" je pričel hišni gospodar. "In moji prijatelji so prinesli s sabo najboljše voljo, odgovarjati vašim vprašanjem. Le škoda, svetlost, da ni med nami najfinejše glave, katero ima dandanes naša kranjska dežela..."

"Kdo je to?" je vprašal general.

"To je naš Čop, naših učenjakov prvaki!"

"Kako, da ga ni?"

"Služi tam zunaj pri Poljakihi."

"Pri Poljakihi," je ponovil knez skoraj zaničljivo. "Pri njih se bo komaj kaj koristnega pričutil!"

"Sicer pa tudi ni tak bog!" se je vteknil Kastelic zaničljivo vmes.

(Dalje prihodnjik.)

Prisraka iz delavske kantine v Honolulu na Havajih, kjer se abirajo člani in članice unij CIO ter ADF v svrhu razvedrila in na predavanjih. Unije namreč vzdržujejo tudi "open forum" o tekočih svetovnih dogodkih.

s posebnimi tiskovinami za spremembe v zaslužkih.

4) Delodajalci morajo na prijavni navesti točen naslov in sedež obrata (bivališče delodajalca, če ne biva v kraju obrata), predvsem je treba navesti pri raznih družbah ime in naslov lastnika.

5) Delodajalce obveščamo, da se računa od 1. 7. 1945 dalje vrednost popolne oskrbe, to je hrane s stanovanjem dnevno din 18.25, mesečno din 474.50, vrednost same hrane dnevno din 14.50, mesečno din 377.—

6) Delojemalce obveščamo tudi istočasno o dovoljenih odbitkih po novi tablici mezdnih razredov, ki velja od 1. 7. 1945 dalje:

razred	z dnevno zaslužkom	znaka odbitek
I	od din 25—45	ni odbitka
II	od din 46—60	ni odbitka
III	od din 61—75	ni odbitka
IV	od din 76—90	din 4.38
V	od din 91—105	din 5.26
VI	od din 106—120	din 6.13
VII	od din 121—135	din 7.01
VIII	od din 136—150	din 7.89
IX	od din 151—165	din 8.76
X	od din 166—180	din 9.64
XI	od din 181—200	din 11.53
XII	od din 201—240	din 17.58

Tedenske zaslužbe ugotovite, če pomnožite dnevne zaslužbe s 6, mesečne zaslužbe dobite, če pomnožite dnevne s 25.

7) Radi uveljavljanja enotnega starostnega prispevka (9% od dnevne zavarovane mezde) za delavce in nameščence od 1. 7. 1945 dalje je izvršena s prijavo pri podpisnem zavodu že tudi istočasno prijava v pokojninsko starostno zavarovanje, katero bo izvajal Federalni zavod enako za delavce in nameščence.

8) Popolne prijave morajo predložiti tudi delodajalci, ki zaposlujejo v svojih domačih gospodinjstvih služkinje, kuharice, postrežnice in podobno z navedbo odredene mesečne akontacije din 300.—in pripadajočih naturalnih prejemkov za služkinje. Za ostalo osebe v domačih gospodinjstvih morajo delodajalci prijaviti zaslužbe po minimalnih postavkah (glej pod 3, a, b).

9) Rudarska in topilniška podjetja pa se opozarjajo, da za svoje delavstvo v prijavah navedejo tudi zvanje in v skladu s krajevnimi strokovnimi organizacijami kategorijo zaposlitve v skladu z določbo §34 pravil Bratovske skladnice odnosno v skladu s posebnimi pravilniki o uvrščanju topilniškega osebja v kategorije, ki so bile svoječasno sprejete v skladu med delavskimi zaupniki in podjetniki.

V Ljubljani, 11. avgusta 1945.
Zavod za socialno zavarovanje
Pokojninski zavod za nameščence
Glavna bratovska skladnica
vsi v Ljubljani
—Po Slov. Poroč.

Razni mali oglasi

WOMAN WANTED

Middle aged, who wants home and good surroundings. Duties are to care for 1 yr. old child. Salary, room and board. (Mother emp.) Call Mrs. Williams between 9 A. M. and 2 P. M. Sunnyside 6382

EGG BREAKERS

GIRLS AND WOMEN LIGHT WORK

No experience necessary 65c per hour

Apply

JOE LOWE CORP.

Egg Breaking Plant
2542 Elston ave.

JANITRESSES

for OFFICE BUILDING
8 P.M. to 1 P.M. Good Pay

Apply

64 W. Randolph
Mr. Schultz

Razni mali oglasi

RADIO REPAIR MAN NEEDS

A GOOD CAR
for maintenance work.
Price no object.
Call VINCENNES 3901

25 WOMEN WANTED

No experience necessary; to pack spinach; 75c per hour; time and 1/2 over 40 hours. See Mr. Maier. Krispy-Kleen Vegetables, Inc., 28 South Water Market.

POWERS SEWING OPERATORS

Company not too large
Congenial surroundings
Clean Light Work
Five Day Week
8:00 A. M. to 4:30 P. M.
See Mr. Brown
BENNET-LANDON-WEB COMPANY
2430 No. Oakley

HAND COIL WINDERS

BOBLIN AND TRANSFORMER WORK

Good Wages
Paid Rest Periods
5 1/2 day week

ELECTRICAL WINDINGS INC.

2015 No. Kolmar

MEN - WOMEN

STEADY FACTORY POSITIONS

YOUR FUTURE "PLASTICS"

HOURS:

8:00 A. M. to 4:00 P. M.

4:00 P. M. to 12 midnight

12:00 midnight to 8:00 A. M.

10% Bonus for Nightshift

Apply

MOLDED PRODUCTS CORP.

4533 W. HARRISON STREET

Razni mali oglasi

PICTURE FRAME FINISHERS

Experienced finishers, polishers, sanders, etc. for wood molding steady work with plenty overtime free hospitalization and insurance. Turner Mfg. Co., 2309 S. Keeler av. 2d floor.

GIRLS—To train as drapery, slip cover sewers. Experience not required. Permanent positions. Pleasant working conditions. Employment office 3rd floor.

MARSHALL FIELD & CO.

State-Washington

Girls for light factory work and packing

STANDARDIZE

Phone: Humbolt 4110

LIGHT FACTORY WORK

Girls for bench and machine work

48 hour week - Paid vacation

CURY MFG. CO.

538 So. Dearborn

ALI GLEDATE ZA DOBRO PLAČO IN STABILNOST?

Telefon kompanija ima nekaj takih pešilk

HIŠNICE

(JANITRESSES)

Takoj od sobotke plača 70c na uro, po treh mesecih 75c na uro in po šestih mesecih po 80c na uro.

ZENSKE ZA ČIŠČENJE V VSEH DELIH MESTA

Delovne ure od 5:30 pop. do 12 ure ponoči.

POMAGALKE V JEDILNICI IN KUCHARICE V KAFETERIJAH

POTREBUJEMO

NOVA VISOKA PLAČA

Oglasite se pri

ILLINOIS BELL

TELEPHONE COMPANY

v upošlevalnem uradu za ženske v pritličju

309 W. WASHINGTON ST.

Ureditev plač in mezd v Sloveniji

Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani, Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani in Glavna bratovska skladnica v Ljubljani ponovno pozivajo vse delodajalce na vsem območju federalne Slovenije, da pohite s predložitvijo ponovnih prijav za vse svoje uslužbenke, ki so bili na dan 1. VII. 1945, odnosno, ki so že ves čas pri njih zaposleni, ker je rok za predložitve teh ponovnih prijav že potekel.

Pri predložitvi teh ponovnih prijav naj delodajalci upoštevajo sledeče:

1) Kot dan vstopa v delo naj delodajalci označujejo na prijavnicah 1. 7. 1945, odnosno, če je član vstopil v delo po 1. 7. 1945, dejanski dan vstopa v delo. Če pa delodajalec izvrši sedaj naknadno prijavo za uslužbenca, ki je v poslu že pred 1. 7. 1945 in ta še ni bil zavarovan, mora za takega uslužbenca predložiti uradu istočasno dve prijavnici in sicer eno za dobo od dejanskega vstopa v delo do 30. 6. 1945, in drugo ponovno od 1. 7. 1945 dalje.

2) V primeru, da je uslužbenec v času po 1. 7. 1945 že izstopil iz dela, naj delodajalec istočasno izvrši ponovno prijavo in odjavo iz zavarovanja s tem, da izpolni oba dela prijavnice tiskovine, t. j. prijavnico in odjavnico.

3) Mnogi delodajalci odlašajo

s predložitvijo ponovnih prijav iz razloga, ker mezde in plače še niso dokončno določene, zato poziva zavod v soglasju z Glavnim odborom ESZDN za Slovenijo v Ljubljani delodajalce, da morajo takoj prijaviti svoje delavce in nameščence.

Delodajalci obratov, v katerih so že določene mezde in plače, morajo prijaviti svoje delavce in nameščence z določenim zaslužkom.

Delodajalci, ki pa plačujejo svojim delavcem in nameščencem le akontacije, morajo prijaviti višino akontacij z navedbo obdobja, v kolikor in če presegajo te akontacije doli navedene postavke.

Delodajalci pa, ki plačujejo akontacije nižje kot so spodaj navedene postavke, ali pa akontacij sploh ne dajejo, morajo prijaviti svoje delavce in nameščence v vsakem primeru vsaj začasno po niž navedenih zaslužkih, ki odgovarjajo najnižji stopnji drugega draginskega razreda. Ti minimalni zaslužki so sledeči v posameznih skupinah:

a) za delavce nad 18 let starosti:

nekvalificirani din 7.50 na uro
polikvalificirani din 8.50 na uro
kvalificirani din 10.50 na uro
delovodje din 13.50 na uro

b) delavce pod 18 let starosti 80% mezd pod a);

c) za vajence v obrtnih delavnicah in industrijskih podjetjih:

do 6 mesece uka din 2.— na uro
od 6-18 mes. uka din 3.— na uro
od 18-30 mes. uka din 4.25 na uro
nad 30 mes. uka din 5.50 na uro

do 6 mes. uka din 4.25 na mes.

od 6-18 mes. uka

din 5.95 na mes.

od 18-30 mes. uka

din 8.50 na mes.

nad 30 mes. uka

din 11.05 na mes.

c) za nameščence pri vseh podjetjih, zasebnih ustanovah in organizacijah:

mes. din.

I/1 pomožno teh. osebje 1530

I/2 strok. uprav. in tehn. osebje 1615

II/2 priprav. nam. s sred. šolo 1870

II/2 priprav. nam. z vis. šolo 2040

III/1 nižji pomočniki 2210

III/2 višji pomočniki 2720

III/3 samostojni pomočniki 3400

IV/1 posebni poslovođje 3910

IV/2 splošni poslovođje 4420

V izredni strokovnjaki 5100

Navedene mezde in plače se smatrajo torej kot najnižje akontacije, katere morajo delodajalci izplačevati glasom odredbe Narodne vlade Slovenije z dne 29. 6. 1945 (Ur. list št. 1, z dne 30. 6. 1945), ki odreja, da se morajo izplačati na račun dospelih mezd in plač do nadaljne odredbe predurjui v višini minimalnih postavk uredbe zvezne vlade o ureditvi mezd in plač delavcev in nameščencev (Uradni list DFJ št. 227/24 z dne 21. 4. 1945 in Uradni list Narodne vlade Slovenije št. 9 z dne 16. 6. 1945), pri čemer se morajo upoštevati tam določene skupine in zaslužki, ki jih navajamo zgoraj, upoštevajoč začasno v soglasju z glavnim odborom ESZDN drugi draginski razred za vse področje federalne Slovenije. Dokončne plače odnosno mezde bodo prijavile delodajalce kasneje

Treat yourself to an entertaining hour with a Cooking Expert

Jane Foster's HOMEMAKER HOUR

Every Friday at 2 P. M., except Feb. 22nd and April 19th

Šestdeset minut natrpanih s kuharskimi skrivnostmi... izvrstne menu ideje... in skrajšana kuhinjska pomoč za domače ure program. Popolnoma nova razstava vsak petek... razstava, katere ne bi smeli zamuditi v Commonwealth Edison Assembly dvorani, 140 South Dearborn, drugo nadstropje.

Videli boste in pokušali okusna jedila pripravljena pred vašimi očmi. Videli boste premične slike najnovejšega razvoja na polju jedil. Vi lahko stavite vprašanja Jane Fosterjevi na vaše osebne kuhinjske probleme... in dobili boste prave razodnje odgovore. Ni čuda, da so vse ženske, ki obiščejo, tako zadovoljne! Odločite se prisostvovati ta in druge petke Domače urnega programa. Naredite sestanek in pripeljte prijateljice s seboj!

ZA PROSTE VSTOPNICE pokličite RANDOLPH 1200... vprašajte za "Edison Home Service" in z veseljem vam bodo poslali toliko vstopnic, kolikor jih boste potrebovali. PRIVLAČNOST ZA ZGODNJEGA PTICA. Vam ljuba popularna in pol-klaasična godba igra na Assembly dvorani orgljah od 1:30 do 2:00 pop.

Commonwealth Edison Assembly Hall, drugo nadstropje, 140 South Dearborn Street, vsak petek ob 2 P. M.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY